

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

registrator@naturvardsverket.se

Diariennr, NV-08573-15

Stockholm 2016-02-26

Yttrande över Förslag till gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket

Inledning

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på *Förslag till gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket (Naturvårdsverkets dnr NV-08573-15)*.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien har till uppgift att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

Skogsbruk är en näring där beslut fattas med långsiktig verkan och med resultat långt fram i tiden. Skogsbruket är därför i behov av tydliga, klara och långsiktigt säkra spelregler för att våga investera i brukandet. Det är därför viktigt för skogsbruket att hanteringen av artskyddsfrågorna upplevs som rimlig och att hanteringen blir rättssäker inte minst när flera myndigheter är inblandade.

KSLA hävdar att problemen som nedan beskrivs till stor del är skapade i samband med besluten om de regelverk som nu myndigheterna försöker att tillämpa. Det finns därför behov av en större översyn där hela implementeringen av artskyddsförordningen och tillämpningen genomlysas. Dessutom måste en utredning genomföras där konsekvenserna för skogsbruk och skogsägande analyseras. Mot bakgrund av ovanstående anser KSLA att de i remissen föreslagna riktlinjerna måste omarbetas.

Förslaget i nuvarande skick kan ej tillstyrkas.

CR

Den svenska skogsbruksmodellen och implementeringen av EU-direktiv

Den svenska skogsbruksmodellen bygger på frihet under ansvar, där skogsägaren själv ska ha stor påverkan på att de skogspolitiska målen nås.

Hänsynen till arter sker främst genom generell hänsyn, formellt skydd, frivilliga avsättningar och undantagande av impediment. KSLA menar att artskyddsförordningens bestämmelser, som till stor del fokuserar på enskilda platser och individer, kan komma att kraftigt begränsa skogsägarens frihetsgrader. Den tillämpning av förordningen som föreslås i remissen är därför svår att kombinera med den svenska skogsbruksmodellen.

De hänsynsregler och metoder som används i praktiskt skogsbruk som tar sikte på att bevara och skapa strukturer och är noga utvalda för att gynna både hotade arter och biodiversitet i allmänhet. Behovet av artspecifika åtgärder måste ses som undantag. För mycket känsliga arter kan dock ibland formella eller frivilliga avsättningar göras specifikt för en art, men rörliga arter som fåglar bevaras bäst på landskapsnivå genom den konstruktion av insatser som beskrivits tidigare. Därför måste hänsyn tas till att nya skogar växer upp samtidigt som vissa skogar avverkas. Detta görs i kombination med de naturhänsyn (tex. reservat, frivilliga avsättningar och generell hänsyn) som utmärker den svenska modellen för skogsbruk.

Implementeringen av EU-direktiv i svensk lagstiftning har i flera fall visat sig vara problematisk, vilket åter visas i föreliggande remiss. KSLA menar att den föreslagna hanteringen av artskyddsförordningen riskerar att äventyra den nuvarande svenska skogspolitiken. Vidare kommer den att upplevas som rättsosäker då den i vissa fall innebär en inskränkning i äganderätten utan att markägaren får rätt till ersättning eller att markägaren får rätt att överklaga. Med föreliggande förslag är risken stor att inskränkningar i skogsägarens pågående markanvändning blir oacceptabelt stora. Det är inte osannolikt att denna implementering strider mot Regeringsformen.

Tolkningen av artskyddsförordningen - lokalt bevarandetillstånd.

KSLA menar att den föreslagna tillämpningen av artskyddsförordningen går, åtminstone vad gäller fåglar, längre än vad EU:s naturvårdsdirektiv kräver.

KSLA ifrågasätter införandet av begreppet ”lokalt bevarandetillstånd”. KSLA ser inte att det finns skäl att tillämpa artskyddsförordningen annat än i de fall den nationella bevarandestatusen påverkas. Risken med en lokal tillämpning är att bevarandeinsatser främst förläggs i utkanten av arternas utbredningsområden istället för i kärnområdena där de sannolikt gör störst nytta för arten. Risken är betydande att insatserna till och med kan vara kontraproduktiva.

En långtgående tolkning och tillämpning av de svenska bestämmelserna, vilket kan bli följden av föreliggande förslag, skulle kunna få mycket

CA

KUNGL SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

problematiska konsekvenser för svenskt skogsbruk. Det är därför angeläget att myndigheternas tillämpning inte går längre än direktivens intentioner.

Ersättningsfrågan, beslut

För att hanteringen ska bli rättssäker för den enskilde och för att intrång inte ska göras annat än när det verkligen är motiverat ur naturvårdssynpunkt bör traditionella skyddsinstrument med möjlighet till ersättning användas i de fall intrången sammantaget är långtgående.

KSLA menar att den föreslagna hanteringen ger en möjlighet för myndigheten att fritt välja mellan ett förbud utan ersättning eller ett med ersättning. Detta skapar rättsosäkerhet för den enskilde och en risk för inskränkningar som inte står i proportion till samhällsnyttan. KSLA menar att Skogsstyrelsens beslut om villkor eller försiktighetsmått som ska vidtas bör baseras på 12 kap 6 § miljöbalken i stället för 26 kap 9 § miljöbalken främst av det skälet att det då finns en möjlighet för den sökande att få ersättningsfrågan prövad i domstol enligt miljöbalken.

Även sådana försiktighetsmått som innebär att viss del av avverkningen kan genomföras kan uppfattas som att pågående markanvändning avsevärt försvåras av den som anmält avverkning (markägaren).

Hanteringen bör ännu tydligare inriktas mot att den som anmält en avverkning får skyndsamt besked, då detta är viktigt för möjligheten att bedriva skogsbruket lönsamt. Detta ska gälla oberoende om avverkningen kan genomföras som planerat, eller om andra tillstånd/dispens behöver sökas hos annan myndighet i stället.

Konsekvensutredning

KSLA menar att en ingående konsekvensutredning måste utföras innan beslut om implementering av en ny rutin sker. I den analysen är angeläget att det är konsekvenserna för skogsbruk och skogsägande som i första hand ska beskrivas.

Utredningsskyldighet

KSLA anser att möjligheten att begära utredningar av skogsägare i samband med skogsbruksåtgärder bör användas med mycket stor restriktivitet och enbart när det finns stöd i lag eller förordning för det. I annat fall är risken stor att lönsamheten, särskilt för mindre avverkningar och åtgärder, helt påverkas i betydande grad eller helt äventyras.

Kommentarer till exempel till hantering

I remissen ges exempel på hantering av ärenden (sidan 31-33). Dessa exempel gör inte KSLA tryggt i hur hanteringen av ärenden ska ske.

I exemplet "Kungsörn" finns betydande problem exempelvis om inventeringar ska utföras och bekostas av skogsbruket. Många skogar kan erbjuda lämpliga häckningsmiljöer för kungsörn om bara något enstaka lämpligt boträd finns. Då det aktuella området för en häckning rör sig om ca en kvadratmil för varje par kan utredningsskyldigheten fel använd bli

UK

KUNGL SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

betungande. Om fler markägare blir berörda, till exempel i ett område dominerat av familjeskogsbruk, torde problematiken bli än mer omfattande.

I exemplet "Tjäder" ifrågasätter KSLA dels hur Skogsstyrelsen med ett enstaka besök kan fastställa att lokalen är lämplig, dels att tvångsmedel sätts med hänvisning till så kallat lokalt bevarandetillstånd, vilket inte är definierat i artskyddsförordningen. Nya forskningsrön visar att stora delar av den medelålders och äldre skogen är lämplig som spelplats, och att tjädrar kan byta spelplats och att så även ibland sker även om inte skogen avverkas. Detta utan att den lokala tjäderstammen påverkas. Förslaget till beslut i exemplet, som ej kan överklagas, torde strida mot Regeringsformen och skyddet för enskild egendom.

Med vänlig hälsning

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Lisa Semnerby Forsse
Preses

Carl-Anders Helander
Akademisekreterare och VD